

LIBRIS

We know
books

ÎNTRU SLAVA SFINTEI ȘI CELEI DE O FIINȚĂ.
DE VIAȚĂ FĂCĂTOAREI ȘI NEDESPĂRȚITEI TREIMI

CEASLOVUL MIC

PUBLICAT CU APROBAREA SFÂNTULUI SINOD
ȘI CU BINECUVÂNTAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE

DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC
ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ

BUCUREȘTI – 2023

Mântuitorului. Să se tânguiască Irodiada, care a cerut ucidere fără de lege; că nu Legea lui Dumnezeu, nici viața cea vie a iubit, ci pe cea amăgitoare și vremelnică.

30. Sfinții Ierarhi Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, patriarhii Constantinopolului; †) Sfinții Ierarhi Varlaam, mitropolitul Moldovei, și Ioan de la Râșca și Secu, ep. Romanului.

31. X) Așezarea în raclă a cinstului brâu al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Sfinții Mucenici Andrei, Iraclic, Faust și Mina (*Dezlegare la vin și untdelemn*).

Pomeniri speciale în perioada Triodului și Penticostarului

Perioada Triodului

Sâmbătă, în săptămâna lăsatului sec de brânză, facem pomenirea tuturor Sfinților Cuvioși Părinți care au strălucit întru nevointă.

Sâmbătă, în prima săptămână a Sfântului și Marelui Post, facem pomenirea minunii celei pentru colivă, săvârșite de Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron.

În Sâmbăta dinaintea Floriilor, facem pomenirea Învierii din morți a Sfântului și Dreptului Lazăr.

Perioada Penticostarului

În Duminica a II-a după Paști, facem pomenirea arătării Domnului înviat către Sf. Ap. Toma.

În Duminica a III-a după Paști, facem pomenirea Sfintelor femei mironosițe și a Dreptilor Nicodim și Iosif din Arimatea.

În Duminica a VII-a după Paști, facem pomenirea Sfinților 318 Părinți de la întâiul Sinod Ecumenic, de la Niceea.

Duminica întâi după Pogorârea Sfântului Duh, facem pomenirea tuturor Sfinților.

Duminica a II-a după Pogorârea Sfântului Duh, facem pomenirea Sfinților Români.

CUPRINSUL

Cuvânt înainte	5
----------------------	---

RUGĂCIUNI, RÂNDUIELI ȘI SLUJBE

Rugăciunile dimineții	9
Rânduiala Miezonopticii din toate zilele	22
Rânduiala Miezonopticii din sâmbete	41
Rânduiala Miezonopticii din duminici	52
Utrenia	57
Ceasul întâi	89
Mijloceasul întâi	95
Ceasul al treilea	100
Mijloceasul al treilea	105
Ceasul al șaselea	110
Mijloceasul al șaselea	117
Obednița	120
Condacele de peste săptămână	126
Rânduiala mesei	131
Rânduiala Panaghiei	136
Ceasul al nouălea	141
Mijloceasul al nouălea	148
Vecernia	152
Rugăciunea la masa de seară	164
Pavecernița Mare	166
Pavecernița Mică	194
Rugăciunile de seară	199
Binecuvântările Învierii	209
Binecuvântările morților	211
Troparele și condacele Triodului	213
Troparele și condacele Penticostarului	226

Troparele Învierii	233
Troparele Născătoarei de Dumnezeu	240
Troparele de peste toată săptămâna	257

CANOANE DE RUGĂCIUNI

Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos	261
Canon de rugăciune către îngerul păzitor	268
Canon de rugăciune către puterile cerești și către toți sfinții	279
Rânduiala Sfintei Împărtășiri	286

ACATISTE ȘI PARACLISE

Acatistul Bunevestiri	325
Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos	358
Acatistul Sfântului Ierarh Nicolae	384
Paraclisul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu	398
Al doilea paracelis al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu ...	413

SINAXAR PESTE TOT ANUL

Luna septembrie	430
Luna octombrie	434
Luna noiembrie	438
Luna decembrie	442
Luna ianuarie	448
Luna februarie	455
Luna martie	457
Luna aprilie	460
Luna mai	463
Luna iunie	467
Luna iulie	470
Luna august	473
Cuprinsul	477

Redactor: Arhim. Chiril Lovin
Tehnoredactor: Violeta Negrea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ceaslovul mic / publicat cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. –
București : Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2023
ISBN 978-973-616-669-3

Ceaslovul – mistagogia sfințirii timpului zilnic

„Iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mântuirii...”
(2 Corinteni 6, 2)

Ceaslovul, numit în vechime și *Ceasoslov* sau *Orologhion*, este cartea de cult ortodoxă în care se cuprind, cu prioritate, *slujbele săvârșite zilnic, la ore statornicite*, amintind de multe dintre evenimentele legate de istoria mântuirii. Prin rugăciunile și slujbele din *Ceaslov*, Biserica urmărește *sfințirea timpului*, aducând în fiecare zi laude lui Dumnezeu Cel Unul Sfânt, asemenea cetelor îngerești.

Urmând îndemnul Mântuitorului Iisus Hristos: *Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!* (Matei 26, 40), precum și sfatul marelui Apostol Pavel: *Rugați-vă neîncetat!* (1 Tesaloniceni 5, 17), creștinii, încă din vremurile apostolice, și-au rânduit viața în jurul momentelor de rugăciune. *Faptele Apostolilor* amintesc despre adunarea ucenicilor lui Iisus la rugăciune în *ceasul al treilea* (cf. *Fapte* 2, 15), despre rugăciunea Apostolului Petru la *ceasul al șaselea* în Iope (cf. *Fapte* 10, 9), despre participarea la rugăciunea din templu la *ceasul al nouălea* din zi (cf. *Fapte* 3, 1), precum și despre laudele înălțate lui Dumnezeu *la miezul nopții* în

femniță de Apostolii Pavel și Sila (cf. *Fapte* 16, 25). *Didahia celor 12 Apostoli*, scriere creștină din secolele I-II, recomanda creștinilor să se roage de *trei ori pe zi*. În secolul al treilea, apologetul Tertulian amintește despre *rugăciunile de dimineață și de seară*, pe care le săvârșeau creștinii, dar și de *alte momente de rugăciune*, care aveau însă caracter facultativ (*De oratione* 23, 25, în *P.L.* 1, 1191-1193). *Tradiția apostolică*, atribuită Sfântului Ipolit, episcopul Romei (sec. al III-lea) amintește deja de *șapte momente de rugăciune într-o zi și o noapte* (cap. 41), cum face și scrierea *Constituțiile apostolice* (cap. 8, 34), păstrată în forma ei de la sfârșitul veacului al IV-lea, când putem vorbi despre generalizarea în lumea creștină a numărului de *șapte Laude*, după cuvântul psalmistului David: *De șapte ori pe zi Te-am lăudat, Doamne* (*Psalm* 118, 164). Odată cu înflorirea monahismului, îndemnul: *Rugați-vă neîncetat!* este împlinit la măsura lui maximă prin practicarea, în afara orelor de slujbă, a *rugăciunii lui Iisus*, sau a *rugăciunii minții*, pe care monahul, dar și orice creștin râvnitor, o rostește în toată vremea și în tot locul.

Cel ce participă la slujbele celor *șapte Laude* este introdus tainic în „*timpul mântuirii*”, prin *unirea harică a omului din istorie cu Dumnezeu Cel veșnic*. Astfel, ziua liturgică începe de seara, prima slujbă din acest ciclu fiind *Vecernia*. Acest fapt ne învață că *timpul mântuirii* este diferit de timpul vieții căzute în păcat sau al uitării de Dumnezeu, adică *mântuirea este ridicare din păcat și comuniune cu Dumnezeu Cel Unul Sfânt*. Dumnezeu a chemat lumea de la neființă la ființă și o călăuzește spre lumină: *Și a fost seară și a fost dimineață: ziua întâi* (*Facere* 1, 5). *Vecernia* simbolizează crearea lumii (prin *Psalmul* 103, al creației) și perioada Vechiului Testament (prin imnul *Acum liberează...*), iar *Utrenia* semnifică venirea în lume a lui Hristos, *Soarele dreptății* (*Maleahi* 3, 20) și *Răsăritul Cel de sus* (*Luca* 1, 78), prin *Cântarea*

Născătoarei de Dumnezeu (cf. *Luca* 1, 46-55) și prin imnul îngerilor la *Nașterea Domnului: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace...* (*Luca* 2, 14). Ciclul celor *șapte Laude* ne face să comemorăm și principalele momente ale vieții Domnului nostru Iisus Hristos: *Nașterea* (*Utrenia*), *Pătimirile* (*Ceasurile întâi și al treilea*), *Răstignirea* (*Ceasul al șaselea*), *Moartea pe Cruce* (*Ceasul al nouălea*), *Coborârea de pe Cruce* (*Vecernia*), *Punerea în mormânt* (*Pavecernița*), *Pogorârea la iad* (*Miezonoaptea*) și *Învieirea* (iarăși *Utrenia*), dar și evenimentul *Pogorării Sfântului Duh* (*Ceasul al treilea*). De asemenea, trecerea de la noapte la zi amintește, prin slujbele din acest interval, îndemnul Mântuitorului la *veghea eshatologică*, miezul nopții amintind de *a doua venire a Marelui Hristos* (cf. *Matei* 25, 6), iar *Utrenia de Dreapta Judecată* (prin *cei șase psalmi, ai judecății*) și de intrarea în veșnica bucurie a Împărăției cerurilor (exprimată prin *Doxologia mare*). Prin urmare, credinciosul, care este prezent și activ cu luare-aminte la aceste sfinte slujbe, **participă tainic la întreaga istorie a mântuirii, de la crearea lumii și apoi căderea omului în păcat, până la mântuirea omenirii în Hristos și așteptata venire a Lui întru slavă**. Această participare este un *parcurs mistagogic*, realizat prin folosirea de textele biblice (îndeosebi psalmi) și *imnografice semnificative*, care introduc pe omul credincios în comuniune cu Hristos, Cel ce „*ieri și azi și în veci este același*” (*Evrei* 13, 8).

Deci, *Ceaslovul* este o comoară spirituală care, prin cadența sau ritmul rugăciunilor zilnice, *orientează viața omului pe pământ spre lumina și bucuria cerească a vieții veșnice din Împărăția Preasfintei Treimi*.

Rostirea zilnică a *Laudelor bisericești* este o îndatorire a fiecărui monah, după *Regulile monahale* ale Sfinților Părinți. Totodată, participarea la cele *șapte Laude* este cerută, potrivit îndrumărilor din *Liturghier*, fiecărui cleric și credincios care

urmează să primească Sfânta Împărtășanie sau Euharistie, constituind o necesară și mult folositoare pregătire duhovnicească. De aceea, *Ceaslovul* cuprinde și rugăciunile care sunt citite înainte și după dumnezeiasca Împărtășire, ca și alte *Canoane de rugăciune* care însoțesc de obicei această pregătire a sufletului creștinului pentru întâlnirea lui cu Hristos, Izvorul vieții veșnice.

Binecuvântăm, cu bucurie, apariția acestei noi ediții a *Ceaslovului*, atent diortosită și completată cu necesare precizări tipiconale, atât pentru săvârșirea celor *șapte Laude* în cultul public, cât și pentru citirea lor de către clerici, monahi și credincioși mireni, în particular. În concluzie, *Ceaslovul* va fi totdeauna un folositor îndrumar de rugăciune pentru clerici, monahi și mireni, întrucât acesta îndeamnă pe toți la rugăciune neîncetată și viețuire sfântă în fiecare zi, spre dobândirea mântuirii în iubirea milostivă a Preasfintei Treimi și în bucuria negrăită a Sfinților.

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

RUGĂCIUNILE DIMINETII

Sculându-te din somn, fără lene și cu mintea trează, să te depărtezi de așternut și îndată să te închini de trei ori, zicând:

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

După aceasta, să stai puțin în tăcere, până se vor liniști toate simțurile tale și atunci să faci trei închinăciuni până la pământ și, dacă ești preot, să zici:

Binecuvântat este Dumnezeuul nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar dacă nu ești preot, să zici:

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Și se zic *Rugăciunile începătoare*:

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești, Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne

curățește pe noi de toată închinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeu, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi (de trei ori, cu trei închinăciuni).

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluiește (de trei ori), Slavă... Și acum...

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.

Preotul, dacă este, zice ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar dacă nu este preot de față, se zice:

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Apoi aceste Tropare treimice:

Sculându-ne din somn, cădem înaintea Ta, Bunule, și cântare îngerească strigăm Ție, Puternice: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru rugăciunile îngerilor Tăi, miluiește-ne pe noi.

Slavă...,

Din pat și din somn m-ai ridicat, Doamne; mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide, ca să Te laud pe

Tine, Sfântă Treime: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru rugăciunile tuturor sfinților Tăi, miluiește-ne pe noi.

Și acum...

Fără de veste Judecătorul va veni și faptele fiecăruia se vor descoperi; deci, cu frică să strigăm în miezul nopții: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.

Doamne, miluiește (de 12 ori), apoi rugăciunea aceasta:

Din somn sculându-mă, mulțumesc Ție, Preasfântă Treime, că, pentru multa Ta bunătate și pentru îndelunga Ta răbdare, nu Te-ai mâniat pe mine, leneșul și păcătosul, nici nu m-ai pierdut pentru fărădelegile mele, ci ai arătat iubire de oameni, după obicei; și, întru deznădăjduire zăcând eu, m-ai ridicat, ca să slăvesc puterea Ta dis-de-dimineată. Deci, acum luminează-mi ochii gândului, deschide-mi gura, ca să cuget la cuvintele Tale, să înțeleg poruncile Tale, să fac voia Ta, să-Ți cânt întru mărturisirea inimii și să laud preasfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Altă rugăciune:

Slavă Ție, Împărate, Dumnezeu atotputernice, Care, cu purtarea Ta de grijă cea dumnezeiască și de oameni iubitoare, m-ai învrednicit pe mine, păcătosul și nevrednicul, a mă scula din somn și a dobândi intrare în sfântă casa Ta. Primește,

Doamne, și glasul rugăciunii mele, ca și al sfințelor și înțelegătoarelor Tale puteri, și binevoiește ca, din inimă curată și cu duh de smerenie, să Ți se aducă Ție laudă din necuratele mele buze; ca și eu să mă fac părtaș fecioarelor celor înțelepte, cu luminata făclie a sufletului meu, și să Te slăvesc pe Tine, Dumnezeu-Cuvântul, Cel slăvit în Tatăl și în Duhul Sfânt. Amin.

Apoi:

Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu!

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu!

Veniți să ne închinăm și să cădem la Însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeul nostru (cu trei închinăciuni)!

Psalmul 50

Miluieste-mă, Dumnezeuule, după mare mila Ta și, după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea. Spală-mă întru totul de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește. Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea. Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut, așa încât drept ești Tu întru cuvintele Tale și biruitor când vei judeca Tu. Că, iată, întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea. Că, iată, adevărul ai iubit; cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spăla-mă-vei, și mai mult decât zăpada mă voi albi. Auzului meu

vei da bucurie și veselie; bucura-se-vor oasele cele smerite. Întoarce fața Ta de către păcatele mele, și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeuule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la fața Ta, și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi iarăși bucuria mântuirii Tale, și cu duh stăpânitor mă întărește. Învăța-voi pe cei fără de lege căile Tale, și cei necredincioși la Tine se vor întoarce. Izbăvește-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeuule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide, și gura mea va vesti lauda Ta. Că, de ai fi voit jertfă, Ți-aș fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoința Ta, Sionului, și să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viței.

Apoi

Rugăciunea întâi,
a Sfântului Macarie cel Mare

Doamne, curățește-mă pe mine păcătosul, că niciodată n-am făcut bine înaintea Ta. Izbăvește-mă, deci, de cel viclean și fă să fie întru mine voia Ta, ca, fără de osândă, să deschid gura mea cea nevrednică și să laud preasfânt numele Tău, al Tatălui

și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

**Rugăciunea a doua,
a Sfântului Macarie cel Mare**

Din somn sculându-mă, cântare de miez de noapte aduc Ție, Mântuitorule, și, înaintea Ta căzând, strig: Nu mă lăsa să adorm în moartea păcatelor, ci mă miluiește, Cel ce Te-ai răstignit de voie, și pe mine, cel ce zac în lene, grăbind, mă scoală și mă mântuiește, ca să stau înaintea Ta întru rugăciuni, iar după somnul nopții, să-mi luminezi ziua fără de păcat, Hristoase Doamne, și mă mântuiește.

**Rugăciunea a treia,
a Sfântului Macarie cel Mare**

Sculându-mă din somn, către Tine, Stăpâne, Iubitorule de oameni, scap și spre lucrurile Tale mă nevoiesc. Mă rog Ție, ajută-mi cu milostivirea Ta în toată vremea și în tot lucrul. Izbăvește-mă de toate lucrurile lumești cele rele și de sporirea diavolească izbăvește-mă și mă du în veșnica Ta împărăție. Că Tu ești Făcătorul meu și Purtătorul de grijă și Dătătorul a tot binele și întru Tine este toată nădejdea mea și Ție slavă înalt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

**Rugăciunea a patra,
a Sfântului Macarie cel Mare**

Doamne, Cel ce cu multa Ta bunătate și cu îndurările Tale cele mari mi-ai dat mie, robului Tău, de am trecut timpul nopții acesteia, fără de ispită de toată răutatea pizmașului, Tu însuți, Stăpâne, Făcătorule a toate câte sunt, învrednicește-mă, cu adevărată lumina Ta, ca să fac voia Ta cu inimă luminată, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a cincea

Doamne, Dumnezeule atotțiitorule, Care primești de la puterile Tale cele cerești cântarea întreit sfântă, primește și de la noi, nevrednicii Tăi robi, cântarea Sfintei Treimi și ne dăruiește ca, în toți anii vieții noastre și în tot ceasul, Ție slavă să-Ți înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

**Rugăciunea a șasea,
a Sfântului Vasile cel Mare**

Doamne atotțiitorule, Dumnezeul puterilor și al tuturor trupurilor, Care întru cele de sus locuiești și spre cele de jos privești; Care cercetezi inimile și rărunchii și tainele oamenilor le știi cu adevărat; Lumină fără de început și pururea fiitoare, în care nu este mutare sau umbră de schimbare; Însuți, Împărate fără de moarte, primește rugăciunile pe